7/6678

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B16APK610AR-GE-090-102864
Konu : Soru Önergesi

19/7/2005

36887

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: T.B.M.M. Başkanlığı KAN.KAR.DAİ.BAŞK.'nın 14/06/2005 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02/11860 sayılı yazısı.

Mardin Milletvekili Sayın Muharrem DOĞAN'ın 7/6678-11868 Esas No'lu soru önergesinin cevabı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Atilla KOÇ
Bakan

EK :
1- Cevap (3 sayfa)
2- Kroki (1 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği:
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

İnönü Bulvarı No:5 06100 Emek / ANKARA Tel: (0312) 2969316 Fax: (0312) 212 88 67
www.kultur.gov.tr E-Mail: kultur@kultur.gov.tr

7/6678

MARDİN MİLLETVEKİLİ SAYIN MUHARREM DOĞAN'NIN 7/6678-11868 ESAS NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İSTİNADEN HAZIRLANAN BAKANLIĞIMIZ CEVABI

Hasankeyf orta Asyadan ve Mezopotamya'dan gelen kültürlerle, batıdan gelen kültürlerin buluşma yeri olup, 12 bin yıllık geçmişiyle birçok kültürün odağıdır.

6 bin civarında mağarası, 300'e yakın kilisesi, camisi, minaresi ve Zeynel Abidin Türbesi olan Hasankeyf, dünyaya ve insanlık tarihine bir armağanıdır.

Yalçın BAYER'ın 22/05/2005 tarihli hürriyet gazetesindeki YETER Söz Milletin köşesindeki, "İnsanlık Tarihi, Enerji için feda edilemez, Hasankeyf elden gidiyor, sular altında kalacak" ayrıca,

DSİ yetkililerinden alınan bilgiler ve yaptığım araştırmalar bunları doğrulamaktadır. 20 Temmuz 2003 tarihinde Başbakan Sn. R.Tayyip ERDOĞAN Batman İl Kongresinde, yaptığı konuşmada "Antik Kenti, Ilısu Barajına feda edemeyiz. Hasankeyf'i kurtarıp turizme açacağız" sözleriyle bölgede büyük bir sevinç yaratmıştır.

SORU 1 : Sn. Başbakanın bu açıklamasından sonra antik kent Hasankeyfin tarihi ve kültürel değerlerinin korunması ve turizme açılması konusunda, ne tür çalışmalar yapılmıştır?

CEVAP 1: Hasankeyf'in Güneydoğu Anadolu Projesi çerçevesi içinde yapılacak olan Ilısu Barajı'nın etkilenme alanı içinde kalması nedeniyle 1986 yılında Mardin Müze Müdürlüğü başkanlığında ve Prof.Dr. Oluş Arık sorumluluğundaki bir ekiple kazı çalışmalarına başlanmıştır.

1992 yılında güvenlik sorunları nedeniyle ara verilen kazı çalışmalarına 1998 yılından itibaren devam edilmiştir.

1991 yılında, Bakanlığım GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı ve Hasankeyf Projesi başkanı Prof. Dr. M. Oluş Arık arasında Hasankeyf'te yapılacak kurtarma ve belgeleme çalışmalarına ilişkin bir protokol imzalanmıştır.

1986 yılından itibaren devam eden çalışmalar ile "Aşağı Şehir" deki konut bölgesi, Koç Camii doğusunda bir han, bir çarşı, bir dergah, bir zaviye, bir medrese, seramik fırını, Zeynel Bey Türbesi civarında han ve medrese kalıntılarını içeren alan ortaya çıkarılmıştır.

2002 yılında Hasankeyf Yukarı Şehir'de alan yönetimine hazırlık amacıyla yapılacak belgeleme çalışmalarının; herhangi bir kazı ve araştırma yapılmaksızın ve Prof. Dr. M. Oluş Arık'ın görüşleri de alınmak kaydıyla, Mardin Müze Müdürlüğü başkanlığında ODTÜ, TAÇDAM tarafından oluşturulan bir ekiple yürütülmesi için izin verilmiştir.

1986 ile 2003 yılların arasında bölgedeki önemli anıtsal yapılar üzerinde çalışmalar sürdürülmüştür. Bu anıtsal eserler arasında El-Rızk Camii, Sultan Süleyman Camii, Kızlar Camii, Doğu Surları, Zeynel Bey Türbesi (2004 çalışmalarında burasının aslında bir külliye olduğu ortaya çıkarılmıştır), İmam Abdullah Türbesi, Köprü Kalıntıları, Koç Camii, Büyük Saray, Küçük Saray, Ulu Camii ve Orta Kapı sayılabilir.

Bölgenin özel durumu göz önüne alınarak, Hasankeyf kazıları, 02/06/2004 gün ve 2004/7429 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Prof. Dr. Abdüsselam Uluçam'a verilmiştir.

Prof. Dr. Abdüsselam Uluçam başkanlığındaki bir ekip tarafından Hasankeyf Örenyeri'nde 2004 yılı kazı çalışmaları Zeynelbey Külliyesi, Salahiye yapıları ve Yamaç Külliyesi'nde gerçekleştirilmiştir.

2005 yılında da söz konusu kazı, restorasyon, belgeleme, temizlik ve düzenleme çalışmaları; Prof. Dr. Abdüsselam Uluçam başkanlığındaki geniş katılımlı bilimsel bir ekiple, Bakanlığım, DSİ Genel Müdürlüğü ve GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının finans desteği ile gerçekleştirilecektir. bu amaçla 2005 yılı kazı çalışmalarının başlatılması için gerekli izin 25/05/2005 tarihinde verilmiştir.

DSİ Genel Müdürlüğünce Ilısu Baraj Gölü alanında kalacak olan bölgede yürütülen kazı çalışmaları için ayrılan toplam 800.000 YTL ödeneğin 378.100 YTL.lik kısmı Hasankeyf kazıları için ayrılmış olup bu ödenek Hasankeyf Malmüdürlüğü'ne kazı başkanlığınca kullanılmak üzere aktarılmıştır. Ayrıca GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığınca Hasankeyf'de 2005 yılında gerçekleştirilecek çalışmalar için ayrılan 1.014.000 YTL. ödeneğin aktarımı gerçekleştirilmiştir.

SORU 2 : Zeynel Abidin türbesi, tarihi cami ve minaresinin yerinden taşınarak, başka bir tepe de suni yeni bir tarihi kent oluşturma projesi doğrumu dur?

CEVAP 2: Örenyerindeki hasar ve bozulmaların saptanması ve bunların geçici koruma önlemlerinin uygulanması ile muhtemel nakil projeleri için hazırlık çalışmaları da yapılmaktadır.

Etkilenecek tarihi eserlerin taşınacağı ve korunacağı yerlerin bir an önce tespiti, ve bilahare kurtarılacak eserlerin bu alanlara nakli çalışmalarına başlanabilmesi büyük önem arz etmektedir.

Bakanlığım ile DSİ Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokole göre arkeolojik kazılar için yapılacak harcamalar DSİ Genel Müdürlüğü bütçesinden Bakanlığıma aktarılmaktadır. Öncelikle Hasankeyf'teki önemli tarihi eserlerin restorasyonu ve taşınabilenlerin taşınması konusunda planlama, projelendirme ve arkeolojik çalışmaların Bakanlığımca, restorasyon, taşıma ve yapım işlemlerinin ise Bakanlığım denetiminde DSİ Genel Müdürlüğü tarafından yapılması ve yaptırılması uygun görülmektedir.

SORU 3 : Su altında kalıp, taşınamayan tarihi mağaralar, kiliseler ve mezarlıklar için ne gibi önlemler aldınız? AB'ye girerken bu durum önümüze çıkarsa ne yapacaksınız?

CEVAP 3: Yerinden nakledilmesi mümkün olmayan kültür varlıklarının olduğu alanlarda araştırma, kazı, belgeleme ve rölöve gibi bilimsel çalışmalara süratle devam edilmektedir.

SORU 4 : Sular altında kalacak konutlar ve birimler için hükümet olarak; yeni iskan nerede oluşturulacak ve halkın mağduriyeti nasıl giderilecek? Yoksa bu değerler su altında kalınca, zaman içinde bu mesele kapanır halk da unutur anlayışı sizce doğrumu dur?

CEVAP 4: DSİ Genel Müdürlüğünün önerdiği 5 yeni yerleşim yeri ve tarihi park alanı bulunmaktadır. Bunlar arasında koruma anlayışı açısından; üst kalenin bulunduğu alanda ve su kotu üzerindeki mevcut eserlerin muhafazası ve düzenlenmesi ile bu alanın karşı tarafındaki ekteki krokide "C" ile gösterilmiş olan yerleşim yerinin yanındaki kısma ise su altında kalacak eserlerin taşınması ve bu eserlerin korunacağı müzenin yapılması uygun görülmüş olup tarihi park alanın büyüklüğü ve yapıların boyutları bilahare belirlenecektir.

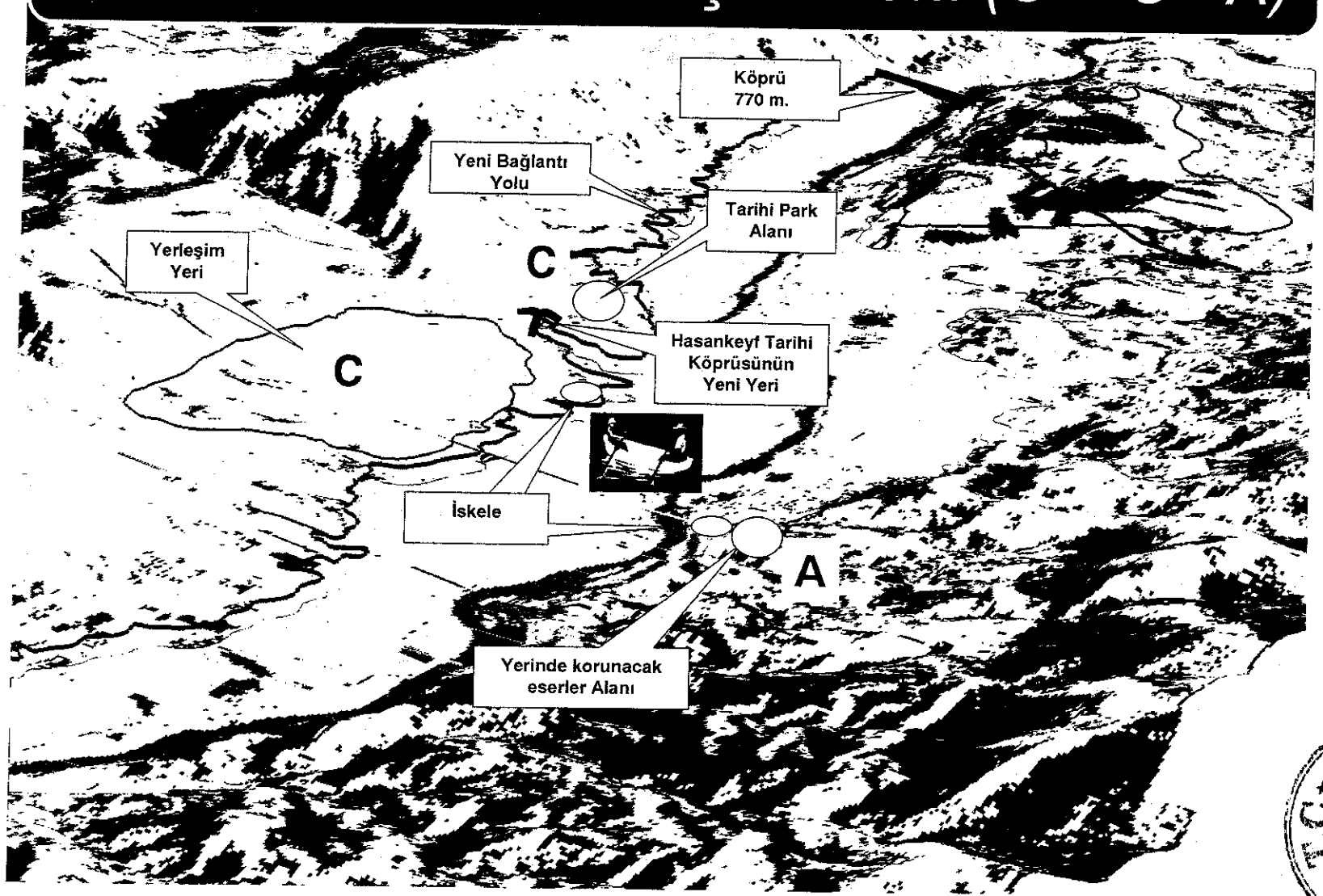
SORU 5 : Sayın Başbakan'ın 2 yıl önce bölge halkına verdiği söz, orada yapılan işlemle çelişmiyor mu? Sayın Başbakan bu sözü hangi kriterlere göre vermiştir?

SORU 6 : Hasankeyf'in her geçen gün değerinin daha fazla anlaşıldığı, gerçeği ortadayken ve bölgeyi ziyaret edenlerin sayısı her geçen gün artarken, Ilısu Barajının yerinin değiştirilerek bu son derece önemli kültürel ve tarihi varlığımızın sular altında kalmasının önlenmesine yönelik yeni bir projeniz varmı dır?

CEVAP 5-6 : Bakanlığım, Sayın Başbakan'ın konuya ilişkin açıklaması yönünde ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve bu Kanuna istinaden hazırlanan yönetmelikler çerçevesinde Hasankeyf'deki bilimsel çalışmaları sürdürmektedir.

7/16678

4. Alternatif Yeni Yerleşim Alanı (C + C +A)

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAK. KRL. NOSRD. ARAŞTIRMA PLANLAMA